

tű kétes egzisztenciájú egyén, aki egyébként különféle alkalmakkor Andreas vagy André György és Andreas Greiner fedőnéven is szerepelt, tanácsára esett Brandra.

Grosz 1905-ben született Magyarországon; kitért zsidó volt. 1942-ben az Abwehr – a német kémelhárító szolgálat – alkalmazásába lépett, amelynek akkoriban Wilhelm Canaris admirális személyében Hitler-ellenes parancsnoka volt. Valószínűleg védelmet keresett az alvilági kapcsolatait és zugügyleit átlátó magyar hatóságok elől. Ugyanez év szeptemberére Groszt a Magyar Katonai Hírszerzés (VKF2) is beszerzte, amelynek tisztjei közül sokan nemcsak náciellenes, hanem kifejezetten németellenes beállítottságúak voltak. Közéjük tartoztak például Merkly Antal és Bágyoni Ferenc alezredek. Az utóbbi a Mentőbizottság összekötőjeként is működött, akárcsak Grosz, akit korábbi osztálytársa, Springmann Sámuel szervezett be erre a munkára. Groszból tehát végeredményben rendkívül sikeres többkulacos ügynök lett. Az Abwehr, a magyarok és a Mentőbizottság mellett együttműködött vagy szoros összeköttetésben volt a Balkán különböző városaiban, elsősorban Isztambulban tevékenykedő japán, lengyel, brit és amerikai ügynökökkel és katonatisztekkel is.

Útjain Grosz a Magyar Dunai Hajózási Társaság tisztviselőjeként lépett fel, magyar szolgálati útlevele volt. A budapesti Vaada megbízásából szoros kapcsolatot létesített az isztambuli Vaada képviselőivel, köztük Venya Pomerantzcal, Menachem Baderral és Teddy Kollel. Állítólag Kolle (a későbbi jeruzsálemi polgármester) hozta össze számos brit és amerikai hírszerző tiszttel. 1943 áprilisában, második isztambuli kiküldetése alkalmával az összekötő szerepét töltötte be német, magyar és angol-amerikai ügynökök között, akik állítólag mind szemben álltak Hitlerrel.⁵⁵

A Vaada általában véve elégedett volt Grosz munkájával. Isztambulba menet rendszerint a végleges megoldással kapcsolatosan Budapesten összegyűlt leveleket, dokumentumokat, jelentéseket vitte magával, Isztambulból pedig általában Lengyelországba és Szlovákiába továbbítandó postát és üzeneteket, valamint pénzt hozott haza. Semmi esetre sem ideológiai megfontolások vezérelték, az átcsempézett pénzekből szokás szerint jutalékot kapott.

Magyarország német megszállásakor Grosz rögtön felismerte, hogy a hatalom az SS kezében van. Ebből a meggondolásból szakított tehát az Abwehrrel, és felajánlotta szolgálatait a biztonsági szolgálatnak (Sicherheitsdienst), amelynek budapesti csoportja (az F speciális különítmény) Otto Klages (sok forrás szerint Klages) SS-Hauptsturmführer parancsnoksága alatt állt. Grosz, miután tisztázta kiletét Klagesossal, aki feltehetően ismerte korábbi működését, nemcsak a Vaadával együttműködő Abwehr-